

Text **Jefim Fištejn**

Hra vabank

Slovem a činem dokazuje Moskva, že systém mezinárodních vztahů, jak se utvořil v době po 2. světové válce a zhruba platil dodnes, je mrtvý pes, který chce už jen zakopat. Svým jednostranným uznáním „nezávislosti“ Abcházie a Jižní Osetie dala najevo, že na sebe bere úlohu dobrovolného hrobaře starých norem a hodlá napříště určovat nová pravidla hry. Bodem zlomu se zřejmě stala diskuse v Radě bezpečnosti, když se ukázalo, že podmínkou přijetí jakékoli rezoluce je uznání územní celistvosti Gruzie – jen to mohlo spustit „kosovský scénář“, tzn. zahájení mezinárodní diskuse o statutu sporných území. Stojí za připomenutí, že když v roce 1999 RB OSN schvalovala rezoluci č. 1244, již byl oficiálně ukončen válečný konflikt, právě Rusko do ní protlačilo bod o uznání územní celistvos-

a v poslední době se jen prohlubovala. Ruská demarše, pravda, může zapůsobit, aspoň na čas, jako katalyzátor stmelení. Avšak takový výsledek není zdaleka jistý. Příliš usilovně se nahlodávala od 90. let transatlantická jednota, příliš zašmodrchané jsou veškeré vztahy uvnitř tradičních aliancí. Na rozdíl od časů studené války se obsah zahraniční politiky v dnešním pozměněném světě neomezuje jen na konfrontaci dvou bloků.

Dmitrij Medveděv prohlásil, že vyhlídky na studenou válku Kreml neděsí: „Přežili jsme nejrůznější podmínky, přežijeme i tyto.“ Je příznačné, že ruský prezident a s ním i celá ruská společnost se už vůbec nenamáhají oddělit svůj dnešní stát od jeho předchůdce – Sovětského svazu, země o celé řady mocnější ve vojenském a politickém ohledu. A mimochodem,

ani Sovětský svaz ony „různé podmínky“ v posledku nepřežil. Pokud srovnáme

potenciál současného Ruska se souhrnným potenciálem Západu, pochopíme, že Medveděvova země má nulovou šanci na úspěch v konfrontaci.

Situace na planetě je ovšem taková, že zkušenost studené války mnoho nevypovídá o možném výsledku takového konfliktu. Globalizace totiž není jen módním slůvkem, nýbrž realitou světové ekonomiky a politiky. Čím vyvinutější je země, tím pevnější pavučinou vzájemných závislostí je opředena. Hlavní potíž Ameriky spočívá v tom, že má příliš mnoho nejrůznějších závazků, které nemůže zrušit, neboť ústup na každém malém úseku by mohl spustit efekt domina na jiných místech. A to je právě to, v co doufá a na co spoléhá Rusko.

Západ se jen nesnadno přizpůsobuje reáliím 21. století – posunu mezinárodní politicko-ekonomické rovnováhy ve prospěch nových mocností z bývalého Třetího světa. Systém se stal mnohorozměrným a dopady jednotlivých kroků už nemají lineární povahu, jak tomu bylo ještě před čtvrtstoletím. Týká se to i samotného Ruska – o to více, že má k dispozici jen omezený instrumentář. Moskva zahájila mimořádně riskantní hru, hru o bank. Vítěz v takové hře bere všechno, leč i poražený o všechno přichází. ■

Také poražený o všechno přichází...

ti Jugoslávie. Právě s tímto modelem nyní Moskva odmítla souhlasit, neboť chápala, že takový postup ji může připravit o vojenské zisky. Ani společenská atmosféra uvnitř země neusnadňovala jakékoli diplomatické ústupky – státem ovládaná média navodila vsutku hysterickou atmosféru zápasu na život a na smrt, která nenechala vládně žádnou možnost pro vykoupení. Představa, že by někdo mohl připravit Rusko o vytoužené vítězství, donutila Kreml nejen náhle zrušit pravidla hry, ale šmahem shodit se stolu celou šachovnici i s figurkami. Zdá se, že Rusko za sebou pálí mosty, aby učinilo situaci v každém případě nezvratnou.

Nový kurz už nepředpokládá úsilí o vnější legitimizaci vlastních kroků a neuznává žádný právní rámec, v němž by se mělo Rusko pohybovat. Spoléhá už jen a jen na vlastní sílu a na to, že svým jednáním dá sousedům najevo, kdo je skutečným pánem v regionu. Ruským krokem je zneuznána smysluplná existence všech institucí evropské politiky a bezpečnosti: NATO, OBSE, Evropské unie, Rady Evropy. Jejich první reakce byla bouřlivá, leč je sporné, zdali se zmůžou na jakoukoli konkrétní odpověď. Předchozí zkušenost nás nutí na tuto otázku odpovědět spíše záporně: degradace všech těchto organizací započala dávno

www.sanquis.cz Komentáře Jefima Fištejna, kritické příspěvky Josefa Chuchmy nebo Zdeňka Zahradníka, povídky současných českých spisovatelů a reprodukce děl významných malířů, sochařů či fotografů, k tomu unikátní soubor odborných textů předních českých lékařů – specialistů a přednostů klinik, aktuální informace o nejnovějších léčebných metodách a postupech i o dění v kultuře, jež doplňují rozhovory se špičkovými umělci a lékaři, portréty zajímavých osobností, reportáže z cizokrajných i docela blízkých míst... To vše a mnohem více naleznete na našich webových stránkách, které vám teď nabízíme ve zcela nové designové úpravě a především v podstatně rozšířenějším obsahu. K dispozici je vám praktický kalendář kulturních akcí pro každý měsíc, užitečný adresář odborných pracovišť i podrobný soupis literatury související s tématy, jež připravují pro tištěnou verzi časopisu špičkoví odborníci.